

Treskoposten

GABRIEL SCOTT SELSKABET Innkalling til årsmøte

Velkommen til Selskabets
årsmøte i Lillesand

tirsdag 19.mars kl.19

Sted:Lillesand Bibliotek
Strandgata 6

Årsmøtesaker :

Årsmelding og
regnskap for 2012

-
Valg

-
Planene for Scott-året 2013

-
Kåseri

-
Beverting - underholdning
Presentasjon av førsteutgavene av alle Scotts verker som Arnstein Nørsett har samlet og som nå er i Gabriel Scott Selskabets eie
Vel møtt !

Arrangementer

Scott-dagene 2013
arrangeres
29., 31. august,
og 1. september

Andre arrangementer
Følg med i avisene og på
www.gabrielscott.no

Gled dere til Jernbyrden i sommer

Pressemelding

Til sommeren settes forestillingen Jernbyrden opp for tredje gang. Alle rollene er nå besatt, og vi er stolte over å annonsere at Henrik Rafaelsen som Jan Vibe, Agnes Kittelsen som Inger Kristofersdatter og Jens Olai Justvik som David Syngemester vil være å finne på vår vakre utescene på Åmland i Høvåg i slutten av juni. Ole Geir Feste og Giert Werring vil fylle rollene de tolket med bravur i de to foregående oppsetningene, som henholdsvis Jacob Andreas og Søskenbarnet.

Asbjørn Arntsen vil også denne gang stå for musikken, og på scenen vil man som sist finne både levende orkester og kor.

Forestillingen vil ha premiere siste uke i juni og vil spilles til 7. juli.

Jernbyrdens rollebesetning består av både profesjonelle og amatører. Noen har vært med helt fra starten, og noen er splitter nye. Vi vil særlig ønske velkommen ni unge skuespillerspirer fra Høvåg, som er plukket ut til Jernbyrden-roller blant barna som deltok på vår teaterhelg for litt siden. Denne ble avholdt i samarbeid med Lillesand Barne- og Ungdomsteater (LBUT).

Også ved denne oppsetningen vil vi ha en markeds plass utenfor spilleplassen. Her vil publikum kunne kjøpe mat og drikke før forestillingen, i tillegg til lokalt kunsthåndverk og Gabriel Scotts litteratur. Gabriel Scott Selskabet er en verdsatt samarbeidspartner for Jernbyrden, og de vil selge bøker på markeds plassen i forkant av hver forestilling.

Jernbyrden eies og drives av Lillesand kommune, med støtte fra Aust-Agder fylkeskommune og Norsk Teaterråd. Vi er glade og takknemlige over at Lillesands Sparebank har takket ja til å være vår hovedsponsor for tredje gang.

Vi er fremdeles på jakt etter flere sponsorer, og håper at flere bedrifter i Lillesand og Høvåg vil se en verdi i å støtte regionens flotteste utendørs forestilling. Interesserte kan ta kontakt med produsent/prosjektleder Elisabeth Dahl (tlf 9282 7243) for mer informasjon.

Jernbyrden er allerede etter to oppsetninger for et regionalt fyrtårn å regne. De to første oppsetningene var helt utsolgt, og fikk fantastiske anmeldelser fra så vel presse som publikum. Nesten 6 000 mennesker så Jernbyrden ved de to foregående oppsetningene, og nå gjenskapes Lillesandsregionens vakreste teateropplevelse nok en gang – til glede for nye og tilbakevendende publikum-mere.

Billetter legges ut for salg i mars, og vil være tilgjengelig både via våre facebooksider www.facebook.com/jernbyrden og via våre hjemmesider www.jernbyrden.no.

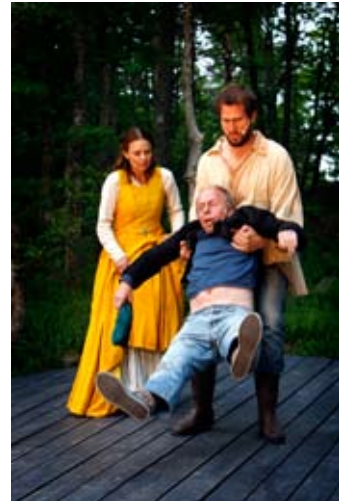

Foto: Kjartan Bjelland

Redaktører:

Kirsten Hanisch
tlf. 38 09 12 45 • mob. 958 44371
kirsten.hanisch@gmail.no
Thor Einar Hanisch
tlf. 38 09 12 45 • mob. 909 95102
thor.e.hanisch@uia.no

Forsendelse:

Arnhold T. Egeland
tlf. 38 04 54 66 • mob. 481 33268
arnhegel@gmail.com

Layout/trykk: TERJES trykkeri as

Styret i Gabriel Scott Selskabet

Leder/ Sekretær: Stein Gauslaa
tlf. 37 08 51 25 • mob. 908 76620
stein.gauslaa@agderposten.no

Kasserer: Anders Bjørnholmen
tlf. 37 27 14 21 • mob. 986 67724
signeanders@gmail.com

Styremedlem: Peer Rødal Haugen
tlf. 37 09 11 47 • mob. 992 61422
post@peers.no

Styremedlem: Eva Kristiansen
mob. 995 02525 • eva@aktivinvest.no

Styremedlem: Helge Michalsen,
tlf 38 04 27 87 • mob. 905 91199
e-post: bjorgmic@online.no

Vararepresentant:
Björg Adine Michalsen,
tlf 38 04 27 87 • mob. 901 57330
e-post: bjorgmic@online.no

Webansv.: Arthur Myhre Scott
mob. 415 39789
icelandairwaves@gmail.com

www.gabrielscottselskabet.no
www.gabrielscott.no

Forlaget:

Peer Rødal Haugen, 4870 Fevik
Forlagsansvarlig
tlf. 37 09 11 47 • mob. 992 61422
post@peers.no

Ingjerd Modal, 4770 Høvåg
tlf. 37 27 45 97 • mob. 415 24671
Ingjerd.modal@hotmail.com

Anders Bjørnholmen, 4790 Lillesand
tlf. 37 27 14 21 • mob. 986 67724
signeanders@gmail.com

Arrangementskomité:

Signe Bjørnholmen, mob. 958 81824,
May Finkelsen, mob. 917 33868,
Jens Stien, mob. 415 88843,
Jorun Vatland mob. 481 59741

Valgkomité:

Signe Bjørnholmen, leder,
Ingjerd Modal, Elisabeth Dobey

Lederen har ordet

Kjære medlemmer og venner av Gabriel Scott:

Da ønsker styret i Gabriel Scott Selskabet medlemmene vel møtt til årsmøtet 2013 på Lillesand folkebibliotek tirsdag 19. mars klokken 19. Den utgaven av Treskoposten dere nå holder i hånden, er den suverent største vi har utgitt. Vi håper stoffet engasjerer og faller i smak. Redaktørene Kirsten og Thor Einar Hanisch har lagt ned mye arbeid i nummeret.

Dette året startet som vanlig i spenning. Et stort flertall i Kristiansand bystyre vedtok nylig å kalle kommunens plass nordvest for det nye teater- og konserthuset Kilden Camilla Colletts plass. Noen kristiansandere, og Gabriel Scott Selskabet med dem, syntes dette rimet dårlig med at huset til 1,7 milliarder kroner har navn etter sørlandsforfatteren Gabriel Scotts mest kjente roman, den folkekjære skildringen av fiskeren Markus, nemlig Kilden fra 1918. Det opplagte burde vært at plassen hadde fått Gabriel Scotts navn.

Tilsvarende mener vi det hørte med i bildet at Camilla Collett faktisk allerede har en skulptur i Kristiansand, nemlig ved Christiansholm festning i Tresse, hvor mange kristiansandere markerer henne på nasjonaldagen. Noen har ment at denne plassen mer passende kunne fått hennes navn, når hun nå behørig feires ved hundreårsmarkeringen av kvinners alminnelige stemmerett i 2013. Valget falt likevel på plassen ved Kilden.

Kristiansands valg av navnet Kilden burde etter vår oppfatning forpliktet kommunen sterkere til også å anerkjenne Scotts sentrale plass i landsdelens litteratur. Oppvekst i Høvåg, skolegang i Kristiansand, ungdomstid i Grimstad og mangeårig bostedadresse på Tromøy burde fått større betydning. Her hadde Kristiansand en mulighet til å samle landsdelen rundt et fyrtårn. Det gjorde byen dessverre ikke.

Men vi gir oss ikke. Gabriel Scott Selskabet har nå over 400 medlemmer, og interessen er økende. I 2012 avviklet vi årsmøtet på Møglestu, drøftet planer om en nyinnspilling av Tante Pose i hovedbygningen på Frolands Verk, hadde pubsamtale med Ingar Sletten Kolloen om Scott og Hamsun under Arendalsuka, hadde foredrag om Scott og Arne Næss ved Gunnar Breivik på Gabriel Scott-dagene, i tillegg til temaet Scotts fortellerkunst og gudstjeneste ved prost Steinar Nilsen i Høvåg kirke. Dessuten tilbød Selskabet Kildenforestillingen på teater- og konserthuset Kilden for medlemmene, med samtale på scenekanten etterpå, arrangerte Fant-kåseri på Lillesand bibliotek og drøftet mulige bokutgivelser med forlagene Aschehoug og Gyldendal.

I 2013 blir forestillingen Jernbyrden igjen satt opp på friluftsscenen i Høvåg, og Gabriel Scott Selskabet planlegger ulike aktiviteter, blant annet boksalg, i forbindelse med oppsetningene av stykket, som sist gikk over flere kvelder i 2011. Også i år opptrer Agnes Kittelsen og Henrik Rafaelsen i de sentrale rollene.

Under Gabriel Scott-dagene 29.08.-01.09. – som er under planlegging – vil førsteamanuensis Svein Slettan ved UiA holde foredrag om barn i Gabriel Scotts voksenromaner. Vi håper å kunne tilby Hilde Eskilds forestilling Det gylne evangelium, og tidligere biskop i Agder og Telemark, Olav Skjevesland, vil stå for gudstjenesten i Høvåg kirke.

Og vi viderefører forlagsvirksomheten, dels forsøksvis i samarbeid med Scotts gamle forlag Aschehoug og Gyldendal. Mye skriftlig stoff fra Gabriel Scott er ennå ikke utgitt i bokform, det tar vi sikte på å gjøre noe med. Da ønsker vi medlemmene av Selskabet et godt og interessant år i Gabriel Scotts ånd.

*For styret
Stein Gauslaa, leder*

Vellykkede Gabriel Scott Dager i 2012

Det ble tre varierte, lærerike, utfordrende og flotte dager, takket være velvillige, dyktige og engasjerte bidragsytere. Stor Takk til professor, ved Norges Idrettshøyskole **Gunnar Breivik**, visesanger **Frik Hougen**, forteller **Hilde Eskild**, professor **Bjarne Bjorvatn**, prost **Steinar Nilsen** og sangerne og musikerne **Hesnes Brothers** for innsatsen. Det er godt å ha slike ressurspersoner med på laget.

Gunnar Breivik tok i sitt engasjerende og grundige foredrag for seg det enkle livet i naturen, med bakgrunn i "Kilden", "Stien" og "Alkejegeren", og sammenliknet tankene hos dikteren Scott og filosofen Arne Næss. **Frik Hougen** fremførte viser i "Scotts ånd". **Hilde Eskild** fortalte levende fra "Det gyldne evangelium" og fra "Det spøker". **Bjarne Bjorvatn** imponerte med en meget troverdig utgave av "Pider Ro hos Dronningen i Spanien". I gudstjenesten søndagen viet **Steinar Nilsen** mye av prekenen til "Hyrden", og til tanker om det at ondskapen og ulykken rammer. Til sammen skapte de Scott-dager med stor spennvidde, med inngående kunnskap og kjennskap, scottsk humor og dypt alvor. Besøkte du Høvåg kirke søndagen, kunne du glede deg over Tøtta Mollestad's vakre krans av tørket tang, lyng og måkefjær, som prost Steinar Nilsen la ned ved foten av Scott-bauten utenfor kirken.

Med 90-100 fremmøtte Scott-entusiaster både torsdagen og lørdagen og rundt 60-80 søndagen var vi godt fornøyd og kan som alltid notere en økende interesse for Gabriel Scotts bøker, hans tanker og verdier. Glede nok, også blant et yngre publikum. Det er bra. Vi trenger nye og yngre entusiastiske representanter som kan

være med og åpne folks øyne for dette særegne forfatterskapet. Et svært godt boksalg under dagene vitnet om det samme. Vel blåst. Vi kommer sterkt igjen nå i 2013, så du som av ukjent årsak ikke kunne være med i 2012, merk deg siste helgen i august 2013! Professor Breiviks foredrag (hovedpunkter som PowerPoint-presentasjon), finner du under menyvalget

Arkiv > Foredrag på Agderpostens nettsider. Du kan også lese hva pressen skrev om Dagene og de andre Scott-arrangementene på Arkiv > Pressen skrev. Og for all del, gå inn på Gabrielscott.no for mye interessant informasjon ellers. Der kan du også lese tidligere utgaver av Treskoposten.

K&TE

Bildet er fra møtet med skulespillere og regisor etter forestillingen Kilden. Stein Gauslaa ledet samtalen og intervjuet de involverte i stykket.

OPPFORDRING! For rask kommunikasjon med Selskabets 400 medlemmer om nye arrangementer m.v., mail da inn din e-postadresse til Peer Rødal Haugen, post@peers.no

HAMSUN-EKSPERT: Stein Gauslaa, leder av Gabriel Scott Selskabet, snakket med Ingvar Sletten Kolloen om kjemien mellom Hamsun og Scott.

FOTO: ANN KARIN ANDERSEN

Vorspiel med diktere

Knut Hamsun hjalp den yngre og ukjente Gabriel Scott opp og fram, men han stjal også flere ideer fra Scott, mener Hamsun-biograf Ingvar Sletten Kolloen.

LIV EKEBERG
liek@agderposten.no 992 61 900

Hadde verdenslitteraturen hatt Markens Grøde uten Gabriel Scotts Jernbyrden? Slett ikke sikkert, om vi skal tro den kritikerroste Hamsun-biografen Ingvar Sletten Kolloen. Han har studert Sørlandets to største forfattere og mener de to har mange likhetstrekk.

Både Arendals-ordfører Einar Halvorsen og fylkesmann Øystein Djupedal hadde funnet veien til Havnepuben der et litterært vorspiel til Arendalsuka fant sted. Bak arrangementet sto også Ibsen- og Hamsun-dagene og Gabriel Scott Selskabet.

- De to to sørlandsdikterne

Hamsun og Scott var svært ulike, men hadde den samme fløytonen i seg, litterært sett, sa Kolloen.

- Meget selsomt

Han synes likevel det er «meget selsomt» at Hamsun møtte Scott flere ganger. Den kjente og formuende Hamsun ble stadig oppsøkt av dikterspirer, men avviste bryskt de fleste. Inntil den 19-årige sørlendingen i 1893 tok mot til seg.

- Hamsun var jo overnevrotisk hele tiden, og var så sensibel da han skrev Pan at folk ikke fikk snakke til ham. Derfor er det meget selsomt at han tok imot Scott og ga ham råd mens de to vandret sammen. Jeg tror det handlet om kjemi, sa Kolloen.

God kjemi hindret imidlertid ikke Hamsun fra å stjele ideer og titler fra sin yngre kollega.

Var Markens Grøde plagiat?

Leder av Sørlandets største litteraturfestival, Torolv Kroglund, har beskyldt Hamsun for

å plagiere Scott. For bare to år etter Jernbyrden forelå Markens Grøde.

Tematikken er den samme; i Jernbyrden sliter og rydder en sterk mann seg ny mark. Inn i hans liv kommer en plaget kvinne. Det er historien om kjærligheten mellom de to, om byggedyr og dansketid og hungersnød. For Markens Grøde fikk Hamsun Nobelprisen i litteratur.

- Gjennom å gi Jernbyrden svært rosende omtale i datidens største avis, Aftenposten, ga den store dikteren den unge og ukjente Scott adelsslaget. Det var viktig og ga Scott anerkjennelse blant «de dannede som leste bøker» og andre forfattere, sa Ingvar Sletten Kolloen.

Han er imidlertid ikke enig med Kroglund i at mesterverket er plagiat.

- Hamsun begynte på boka

allerede i 1912, altså før Jernbyrden kom ut. Husk at dette var på samme tid som den tredje bolgen av utvandring til Amerika, og han var brennende engasjert i at det måtte mer nyrydding av dyrkbar mark her til lands, sa Kolloen.

Han mener de to bøkene er «fundamentalt forskjellige», for mens Scott ser tilbake og forteller om fortiden, beskriver Hamsun sin samtid i det han kalte «et varsel til min tid», sa Hamsun-biografen.

Kolloen vedgår imidlertid at Hamsun nok var inspirert av Scott i flere av sine verker. I 1896 ga Scott ut Aftenrøde. To år før Hamsuns skuespill med samme tittel.

Den største forskjellen mellom Scott og Hamsun, foruten kvaliteten i diktningen, mener Kolloen er deres menneskesyn.

- Mens Scott beskjeftiger seg med kjærlighet, medmenneskelighet og enkeltmenneskets verdi, beskriver Hamsun livets brutalitet og nådeløshet, koste hva det koste vil. Denne ulikheten tror jeg sannelig gjenspeiler seg i deres privatliv også, sa Kolloen.

Rettet på eget portrett

Knut Hamsuns barnebarn Leif Hamsun husker sin bestefar, og delte en anekdote med de fremmøtte.

- Henrik Lund var den eneste som fikk portrettere ham, og de to satt og drakk pjoletter en kveld mens Lund malte. Hver gang de ønsket påfyll, dunket de med et kosteskaft og gamle bestemor Marie måtte komme i nattserken med mer. En kveld, fortalte hun, hadde Hamsun «rettet litt på portrettet» etter at Lund var gått. Men det turte han aldri å fortelle Lund, avslørte Leif Hamsun.

Originalen henger i herregården Nørholm i Grimstad.

Da Kilden kom hjem til Kilden

Så skjedde det som bare måtte skje, "Kilden" kom hjem til Kilden. Skuespilleren Jørn-Bjørn Fuller-Gee fra Arendal var et funn i rollen som Gabriel Scott, Giert Werring fra Kristiansand, med sommerhus i Ågerøhavn, som fiskeren Markus.

Teatersjef Ingrid Forthun så mulighetene og ordla seg slik, Fvn 28.9.12: "Det er jeg som har valgt stykket. Og det har jeg ikke bare gjort fordi det er et rikt og rent sørlandsmateriale. Stykket sier noe dypt menneskelig om alle mennesker, og varmen i det berører meg dypt. Det sier noe morsomt, rørende og klokt om livet", sier Forthun. "Og om døden", la regissøren Aksel-Otto Bull til.

Stykket ble satt opp i Intimsalen på Kilden, et heldig valg. Hele historien om Markus blir enda sterkere i dette formatet. Å se den nøysomme sliteren som en figur, gir forestillingen en ekstra dimensjon, mente Bull. Det er veldig morsomt. Jeg ser bare dukkene forfra, og det er spesielt å være med og "skape" historien. Det er som leking, bare på en annen måte, sa Fuller-Gee. Å se Jørn-Bjørns reaksjoner minner meg om når barn leker, og blir skremt av det de skaper, la Giert Werring til, og smilte. Han håndterte Markus og

Ann Ingrid Fuglestveit-Mortensen, Steffen Mulder og Dag Hagen de øvrige 18 dukkene til raffinert trekkspillakkompagnement av Ivar Bøksle. Vi opplever en slags sult blant publikum. De gir tydelig respons på at de liker det lille formatet. Det nære og tette rommet gjør forestillingen til en egen opplevelse, sa Ingrid Forthun.

For publikum som så og gledet seg over forestillingen er det nok likevel lett å forstå at Fædrelandsvennens anmelder Emil Otto Syvertsen fant den i korteste laget. Folk som ikke har verdens beste hørsel fant den nok også vel lavmælt. Det er allikevel ingen ulykke, men snarere en god attest at folk ønsket seg mer, vil Treskoposten si for egen regning. Som Syvertsen la vi også merke til at scenografien fungerte godt. Fuller-Gee var forteller, kommentator fra sidelinjen, i stadig dialog med Markus, og ikke minst, han var Gabriel Scott selv. Alt på en var og lavmælt måte som sto til formatet og nærheten til publikum i den intime salen. Den tar 100, men det ble mange forestillinger, slik at om lag 3000 så den. I tillegg til de regulære forestillingene kom tre skoleforestillinger.

En av forestillingene hadde Gabriel Scott Selskabet selv kjøpt. Selskabets

leder, redaktør Stein Gauslaa, hadde i etterkant av denne en interessant og utdypende dialog med alle skuespillerne. Den gav opplevelsen en ekstra dimensjon.

På forhånd hadde Gauslaa invitert med Jørn-Bjørn Fuller-Gee til Gabriel Scotts Maagerei i Brattekleiv på Tromøya. Det for at han skulle oppleve atmosfæren, og spesielt dikterens arbeidsrom der, som er pietetsfullt tatt vare på og holdt helt uforandret siden dikterens tid. Huset tilhører nå sønnesønnen, Oslo-advokaten og kulturformidleren Arne Scott. Det har huset mye levdt dikterliv, for de fleste av Gabriel Scotts 60 bøker er forfattet der, og han lot seg sjelden forstyrre under prosessen. Den eneste som hadde fri adgang til dikterens arbeidsrom når skriving pågikk, var den selvbevisste katten Markussen. Gabriel Scott har forresten dokumentert sterk innlevelse i kattesinnet og en katts liv og livsvilkår i den festlige boka Sølvfaks. Dette er fortsatt en meget lest bok, spesielt av og for barn og av katteelskere generelt. Den kan fås fra Forlaget GSS, ved Peer Rødal Haugen, mobil 992 61 422, eller via post@peers.no

K&TE

Det opplagte valg:

Collett ved Tresse, Scott til Kilden

Det er med forskrekkelse vi som ledere av Gabriel Scott Selskabet inntil nylig, og nå som redaktører av Selskabets blad Treskoposten, ser at Kulturstyret anbefalte å gi Camilla Collett plassen ved siden av Kilden. Finnes det ikke kristiansandere igjen i Kulturstyret? Hvor er Byselskapet? For den som tar turen langs Strandpromenaden må det da være åpenbart at Camilla Collett sitter så vakkert der hun sitter, gedigent plassert på sin sokkel ved Tresse på en av promenadens flotteste plener. Det må da være i hennes ånd som det natur- og åndsmenneske hun var, at hun blir der hun er. I år under 200-årsfeiringen av henne og Grunnloven må hun bare hedres ved at et stort område omkring henne får hennes navn. Tenk hva vi kan hedre henne ved på vår egen 17. - mai arena Tresse. Slik som vi også hedrer bror Henrik ved statuen av han i Wergelandsparken og bror Oscar i Ravnedalen og utenfor General Oscar Wergelands Hus på Gimlemoen. Camilla er jo også født i Kristiansand. Hun er vår, har kjempet for alle kvinners sak, og vokste opp på selveste arnestedet for 17. mai, Eidsvoll. Tenk om vi hadde anledning til å spørre henne, kan noen være i tvil om hva hun ville velge: Å være der hun sitter så optimalt eller forblåst på en minimalistisk asfaltert plass ved Kilden og ved en kanal som hun aldri kan ha hatt noe forhold til? I skyggen av Kildens store dimensjoner vil hun lett "forsvinne". Google gjerne Agderkultur og klikk på Skulpturer i Kristiansand som seniormalerne ved UiA vederlagsfritt stadig gleder byen med. Nyt Camilla og se hva vi mener. For øvrig, stor honnør til Fædrelandsvennen som presenterte skulpturene over hele åtte dobbelsider gjennom åtte uker sommeren 2012.

Nei, her må Harald Sødal og andre i Byselskapet som har sans for å gi byen et gedigent uttrykk, snarest sette foten ned. Enkelte i Kulturstyret tvilte seg etter det vi forstår fram til Camilla Colletts Plass ved Kilden, og nå går det an å tvile seg tilbake. Eller bedre, gi seg selv en skikkelig aha-opplevelse. Det forelå jo heller ikke i Kulturstyret andre skriftlige forslag, men det gjør det nå i og med vårt forslag. Vi foreslår Gabriel Scotts Plass ved Kilden. Han

er røff nok og sjøvendt nok til å stå der. I Kilden kan han glede sitt entusiastiske publikum med velprøvde og nye dramatiseringer av sine 60 verker. Kilden er jo alt framført på Kilden med stor suksess med Fuller-Gee som skuespiller og flott figurteater i Werrings unike regi. Scott slår an fordi hans temaer om naturen, miljøvern, og til forsvar for alle som ikke har det så greit, har så stor aktualitet i dag. I følge tidligere sjefredaktør i Agderposten Einar Gauslaa, far til redaktør Stein Gauslaa, Gabriel Scott Selskabets leder nå, er Gabriel Scott landets første miljøvernere.

Stortingspresten Per Arne Dahl har alt turnert vår landsdel og mye av Østlandet med Fiskeren Markus, ja, til og med H.M. Kongen satte fiskeren Markus opp som eksempel for oss alle i sin nyttårstale for 2008. Mer enn ti tusen har hittil sett Markus, og snart like mange har sett Jernbyrden, som settes opp i juni i år igjen med ingen mindre enn byens egne suksessskuespillere Agnes Kittelsen og Henrik Rafaelsen i hovedrollene og med UiAs Asbjørn Arntsen som unik musikalsk arrangør og tone-setter. Himmeluret bør snarest settes opp på Kilden, så stor suksess som det hadde for om lag 10 år siden. Scotts dikt har også inspirert andre, som Jon Kleveland, Ivar Bøksle og Frik Hougen til mange musikalske framføringer. Vi har selv ved et par anledninger presentert noen av dem i NRKs Sangtimen etter anmodning av Nils Abrahamsen. Romanene Fant og Josefa er brennaktuelle, og har som flere andre Scott-verker blitt til film: De Vergeløse, Himmeluret, Tante Pose. Babels tårn forårsaket det største teaterslaget i norsk historie etter Bjørnstjerne Bjørnson. Mange morer seg fortsatt kostelig over Pider Ro's og Skipper Terkelsens historier. Det fly-vende Bord ble nylig framført. Her er det sannelig nok å ta fatt i for Kilden i årevis framover.

Det er jo ingen skam å snu. Som en kan savne vår pietetsfulle kulturpersonlighet Else Marie Jakobsen som gjorde opprør og snudde stemningen i et helt bystyre da vesentlige tradisjonsbygg på Torvet sto for fall! Odelstingspresident, sjefredaktør i Aftenposten og i sin tid redaktør av Christianssands Tidende, Herman Smitt Ingebretsen,

klarte å snu hele Stortinget i favør av Scott i konkurranse med Sandemose om æreslønn. Hans tale vedlegges når vi nå sender forslaget om Scott over til Kristiansand kommune for behandling i Navnekomiteen. Det vil være stort om Fædrelandsvennen vil trykke den i tilknytning til, eller uavhengig av, dette synspunkt- innlegget. Forhåpentlig har nok flere i Kulturutvalget enn Harald Sødal tvilt seg fram til Camilla, det eneste skriftlige forslaget. Nå går imidlertid saken til Navnekomiteen, og deretter til Bystyret. Og da bør det kunne bli en ny giv.

For der i det røffe, ofte forblåste miljøet nede ved sjøkanten må det da være Sørlandets egen Scott som hører til? Eneste konkurrent måtte eventuelt vært vennen Vilhelm Krag. Men han står så flott med utsyn over byen, havnen og havet fra knatten sin ved Vesterveien. Faktisk også med utsyn til Kilden og Gabriel Scott om Scott får sin bauta der. Gabriel Scott Selskabet arbeider med denne ideen etter mønster av Scottvarden ved Høvåg kirke eller Scottbautaen i Pollen i Arendal. Men da trenger vi en eller flere sponsorer som vil brenne for Scott. Kan noe da være mer nærliggende enn å møtes på Scott-restauranten Pider Ro på Fiskebrygga ved Kilden for å løse den saken?

Kirsten og Thor Einar Hanisch

Appell til Bystyret:

Utsett navnesaken eller sats på Scott

Hvorfor utsette saken?

Fordidenikkehaster. La oss i år, ved sammenfall av Camilla 200 år og Stemmeretten 100 år, satse på Nasjonaldagen 17. mai eller Stemmerettsdagen 11. juni for Camilla. Ikke på Den Internasjonale Kvinnedagen 8. mars, som kommer altfor brått på. La oss legge vekt på at så mange ikke fikk stemt, at 67% stemte på andre kandidater enn Camilla, og på hva Bentein Baardson, Kildens direktør, uttalte til Fædrelandsvennen 11/2: Nå er jeg spent på hva kommunen vil gjøre med plassen, og når den står ferdig opprustet kan det være en fin anledning til å markere det nye navnet”.

Vil bystyret ta konsekvensen av det Baardson sier? Hvorfor knytte den ene eller den andre av de aktuelle forfatterne til en så uferdig og snøtøng plass allerede 8. mars?

Hvorfor satse på Scott?

For di det er hans storverk som har gitt navnet til Kilden. Les Jan Vincents artikkel Gabriel Scotts Plass, eller forfatteren og journalisten Steen Benneches minneord om Scott fra juli 1958 i Fædrelandsvennen: ”Kilden” vil for all etertid stå som et stykke prosa-lyrikk hvis forunderlige vare og lykkegyldne stemning har et budskap til alle. Det enkleste barnesinn og den kresenske litteraturgransker vil ha samme umiddelbare glede av den. Om hans aktualitet i dag, les HM Kon-

gens nyttårstale for 2008, der Kongen setter opp fiskeren Markus som et eksempel for oss alle: Dikteren Gabriel Scott har skrevet en bok om fiskeren Markus og hans forhold til alt omkring seg. Der står det blant annet: ”Markus bor ikke rart, der er dem som har det langt bedre utvortes. Men Markus har sitt innvortes, der er han mer enn folk flest. Der har han gleden, tilliten og håpet, der har han styrke og kraft og lys. Han tar det av fjellet han går på, trekker det til seg fra marken og jorden, kryster det ut av naturen selv. Jeg tror det er en fare i dag at vi bygger opp altfor stor del av vår identitet rundt prestasjon og synlighet og at vi bedømmer oss selv og hverandre ut fra dette”.

Mon tro om ikke vår gode seilerkonge og naturelsker, vil bli ganske forbauset om det skulle bli Eidsvoll-forfatteren og ikke Sørlandsforfatteren han skulle møte på plassen ved Kilden. Når han, sammen med kronprinsesse Mette-Marit, vår fremste sørlandskvinne som, lik Kongen og Scott, også brenner for de vergeløse, de som ikke har det så greit her i verden?

Les også gjerne professor ved UiA Jahn Holljen Thon, lederen av Wergelandselskapets kronikk Camilla Wergeland – for sent og for tidlig, i Fædrelandsvennen 20.9.12: Den offisielle norske stemmerettskomiteen med en lokal avlegger i Kristiansand har forsøkt å koble disse to jubileene. Man forsøk-

er å gjøre Camilla Collett aktuell, til våre samtidige, et ideal og en identifikasjonsfigur. Collett skal oppdateres, tilpasses og styles. Hun gjøres til forkjemper for kvinnelig stemmerett. Hun var imidlertid ingen stemmerettsforkjemper, men snarere en kombinasjon av gammeldags og avantgarde kvinnefrigjøring. – Følgelig var hun også imot partier, kjernen i stemmerettssaken.

Aktuell å lytte til er også Mette Aanensen, Fædrelandsvennen 12/2, som i flere år var med i styret for det nå nedlagte Kristiansand Kvinneråd: Det var kvinnerådet som i 1964 fikk på plass Camilla Collett-statuen i Tresse, og der bør hun stå i fred. Hun er en av dem, som, lik kunstelsker og Radiumhospitaldirektør Jan Vincents Johannessen, Agderpostens redaktør Stein Gauslaa, Bøkslebrødrene, sørlandstrubaduren Ivar og NRKs programleder Eivind, og hele byens tidligere kulturdirektør Edvard Brøvig, og mange flere som nå om dagen hever sine stemmer for Gabriel Scott.

Hvilket standpunkt tar dere våre folkevalgte i våre politiske partier i bystyret til røstene fra alle disse? Når dere onsdag 13. februar står overfor skjebnevalget i navnesaken for byens stolthet: Kilden?

Kirsten og Thor Einar Hanisch

Til et opplagt valg: Collett ved Tresse, Scott til Kilden.

Redaktør Stein Gauslaa i Agderposten overtok etter oss som leder av Gabriel Scott Selskabet i mars 2011. Det kom en offisiell erklæring fra han om støtte til vårt initiativ, som viser at Scott ved Kilden er et viktig anliggende for hele Sørlandet. Vennligst merk også hans sluttpassus, spesielt om en Scott-bauta. Dette er en ide som Selskabets styre har arbeidet med siden 2011 og vil søke å forløse.

Ellers vil vi gjerne tilføye at det er kjemp flott at byen vår vil hedre Camilla Collett. Vårt forslag er at hun får sitte der hun så vakkert sitter, og i grønne omgivelser som hun alltid har vært så glad i. Dette stedet kan vel i så fall best hete CAMILLA COLLETS PARK. Stedet rett ved Tresse vil gi byens befolkning den beste anledning til å markere henne med bekransning og tale enten på Kvinnedagen 8. mars, Stemmerettsdagen 11. juni eller på Nasjonaldagen 17. mai. I sistnevnte tilfelle er det jo svært apropos om Camilla i Camilla Collets Park, Henrik i Wergelandsparken og Oscar i Ravnedalen, de tre store Wergeland-søsken, alle tales for og bekranses 17. mai. Henrik og Oscar står jo herlig plassert i hver sin store grønne park, og i Oslo står Camilla i Slottsparken i all dens frodighet. Hun som var så glad i trær, blomster og det grønne, kan det da i det hele tatt være tvil om hvor hun selv ville ha valgt å sitte? Det valget bystyret treffer 13. februar, om det ikke da velger å utsette saken, vil være et skjebnevalg for Kristiansand og Sørlandet, som er vanskelig å legitimere eller reversere. Det er også et demokratisk problem at den avstemming som er foretatt var nettbasert og så dårlig kunngjort og skjedde i slik hast at den ikke kom flertallet av byens befolkning til kunnskap. Det er fortsatt tid nok til å feire henne hver eneste 17. mai, eventuelt akkurat i år 11. juni

Kirsten og Thor Einar Hanisch

Kampen om plassen

Gabriel Scotts plass

Plassen foran Kilden bør oppkalles etter Gabriel Scott. Det vil gjøre Kilden og plassen til en harmonisk enhet.

Selv skriver Gabriel Scott: "Se det er frihet og lys jeg vil, og ikke strid med bokstavens nåler, nei jeg vil akte på kildens spill, på bekkens løp og på solens stråler."

Da får vi andre bruke bokstavens nåler, slik Else Marie Jakobsen brukte fiskegaffelen, renningen, trådene i alle regnbuens farger, og saksa til å få fram sine meninger. Hun som klarte å snu hele bystyret på oppløpssiden og redde torvet fra den arkitektoniske fortapelsen.

Jeg har ikke et eneste vondt ord å si om Camilla Collett, en ruvende forkjemper for demokrati, stemmerett, kvinnefrigjøring, og en fremragende og sentral forfatter. Hun var født i Kristiansand, men vokste ikke opp her, og det var nok ikke først og fremst Kristiansand og Sørlandet som utgjorde den jord hennes enstående virksomhet sugde sin næring fra.

Selv om det i år er jubileum for Camilla Collett, og for stemmeretten, så dreier navnesaken om plassen foran Kilden seg om noe helt annet. Camilla Collett har fått sin meget vel fortjente, og vakkert plasserte, statue i Tresse, og det har så vidt jeg forstår aldri vært på tale å flytte statuen hennes til den trange plassen foran Kilden. Det tror jeg heller ikke hun hadde likt. Hvorfor ikke markere Camilla Collett i jubileumsåret med å omdøpe Tresse til Camilla Colletts plass?

Tilbake til Gabriel Scott.

Det var på mange måter Sørlandet som skapte dikteren Gabriel Scott. Det vakreste som er sagt om landsdelen har han sagt.

Ingen kjente Sørlandet bedre enn han. Her er jeg helt på linje med Arne Beisland som skrev en utmerket bok om Scott ved dikterens 75 års jubileum i 1949. Gabriel Scott kjente heiene og knattene, liene og fjordene, og med en vitenskapsmanns øyne studerte han dem. Han kjente Sørlandet fra den milde, lyse og smilende sommernatten, men også fra den barske høst- og vinterdagen, når stormen ult, regnet pisket og slo, og skutene mistet

kursen og forliste på båene og skjærene. Med hele sin sjel levde han seg inn i dette landskapet. Han fikk også fram noe av det sentrale ved sørlandsmennesket, humoren, beskjedenheten, men også smålåtenheten og narraktigheten, kampen det fører mot det uekte i seg, og den tendens det har til å skjule seg bak en falsk maske. Alt dette fikk han med seg. Han kjente Sørlandets folk og fauna bedre enn noen annen forfatter, både det som befant seg over vannet, og under vannet. Jordbunnen, steinartene, dialektene. Alkene. Han utforsket havbunnen, og visste presist hvor hummeren og paltorsken var å finne. Han kjente rikfolket, de gammelrike og oppkomlingene, predikantene, prestene, de fattige fiskerne, fantene, barna som ble satt bort på gårdene.

Sitt første dikt fikk Gabriel Scott på trykk i den lille avisen "Sæbyggjen" i Kristiansand. Ingen har som han fått fram at det enkle liv er det beste. En blir lykkelig først når en oppdager det store i det små.

Gabriel Scott var forfatter og samfunnsrefser, og hans forfatterskap er en fantastisk blanding av alvor og skjemt. Like bortenfor Kilden, ved Lagmannsholmen, bodde hans venn Pider Ro i ei gammel skøyte. Pider var en virkelig person som i begynnelsen av 1880-årene kom til Kristiansand fra en liten gård i Halse og Harkmark ved Mandal. I Kristiansand levde han og hunden hans Lurifas på fattigkassa, forgjengeren til NAV. Med Gabriel Scott like over sundet vil Gabriel og Pider på en måte bli gjenforent.

I romanen "Jernbyrden" kommer Jan Vibe trekkende til Høvåg med alle sine eiendeler på en kjerre. Underst ligger en stor stein, fedrenes grunnstein. Han har en sunn skepsis mot menneskenes egoisme, mistenksomhet og misunnelse. På prestens spørsmål om hvem det var som skapte jorden svarte han: "Det var eg - men det trege eg så jammerlig på, for verre fusk sko du aldri ha sett. Men vil du gå ihop med meg, så skal mi freista å gjere han om att og sjå om me kan få skikk på an. Me kan begynne med kvarandre, for me he myge å læra begge tvou."

Her har vi nerven i Scotts forkynelse. Mennesket glemmer at det å tjene Vårherre, det er nettopp å tjene hverandre. At mennesket skal elske ubemerkethet og ikke strebe etter annet herredømme enn herredømmet over seg selv.

Gabriel Scott var de undertryktes forsvarer. I sin bok "De vergeløse" slynger han ut all sin vrede og harme over dem som står tause og ser på den urett som skjer mot disse våre minste. Og i en tid hvor filmen "Kongen av Bastøy" har gått sin seiersgang på kinoer over hele landet, kan det være verdt å nevne at Scott ga Bastøya en bredside allerede i 1909, da han ble avhørt i en sak om en Bastøgutt som hadde hengt seg.

Gabriel Scott skriver at "De gamle gullmynter er sjeldne blitt og sirkulerer ikke lenger, opriktighet, trofasthet, ridderlighet, ærlighet, ærbødighet og mange flere - det er kommet nikkelt for gull, andre mål og verdier." "Massen er trådt i stedet for individet, personligheten er blitt tråkket under skoene." "Strebere værere seg grådig frem etter teften med ideologiens tommestokk i bakklommen." Ord som like gjerne kunne vært skrevet i dag.

Gabriel Scott var Sørlandets Spinoza, noe som først og fremst kommer til uttrykk i romanen "Kilden", en bok som for meg rager opp blant de fremste romaner i verdenslitteraturen, og som er en varmere og mer inderlig preken enn jeg har hørt i noen kirke eller menighet. Gabriel Scott favnet hele Sørlandet, kyststripen og i fjellene innenfor.

Er det ikke nettopp det Kilden skal? Være hele Sørlandets eiendom? Og ville det ikke være et godt ankerfeste for oss alle å kalle opp plassen foran Kilden etter forfatteren av romanen med samme navn? Vise at vi, selv om vi har fått landets flotteste og mest spennende kulturhus, ikke tar helt av, men har ankerfeste i den sørlandske nøysomhet?

Jan Vincents Johannessen

Kilden

Camilla Colletts plass

Sist onsdag vedtok kulturstyret å oppkalle Kilden-plassen etter Camilla Collett. "Saken bærer preg av at vi har kastet oss litt rundt", sa kultursjef Sorthe 31. januar. Det skal være visst! Vedtaket bærer preg av at man har latt seg rive med av en begeistringsbølge for Camilla Collett akkurat nå. Slike omkast i begeistringsrus er sjelden god politikk.

Plassere Camilla Collett i denne ørkenen av asfalt, sort aluminium og fjell? Har man prøvd å se det for seg? Og hva med den vakre statuen? Skal man ha statuen ett sted og plassen et annet? Eller vil man flytte den? Slik at hun blir sittende i denne maskuline asfaltørkenen og stirre mot veggen av containere? Prøv å se for deg det vakre bildet av henne i stemmerettsbrosjyren side 19 med Kildens nordvegg som bakgrunn!

Nei, Camilla sitter godt der hun sitter. Jeg er enig i tanken om å få flere fortjente kvinner inn i byens navngivning. Men hvorfor ikke kalle parken hun nå sitter i "Camilla Colletts park"? Og om man synes det er for lite, kan man jo kalle strandpromenaden mellom Tresse og Gravane for "Camilla Colletts prome-

nade", gjerne med en opplysningstavle som forteller mer om henne. Det vil bli sett av tusenvis av mennesker!

Avisen forteller om en avstemning i nettavisen. Hva med oss som foretrekker papiravisen? Hvorfor har vi ikke fått vite noe? Å kalle denne halvhemmelige privatavstemningen for "folkets røst" er en temmelig drøy tilsnikelse! Og hva med mitt eget utmerkede forslag om å kalle plassen opp etter Jens Bjørneboe? (Fædrelandsvennen 15.09.12) Har kulturkontoret fanget det opp? Eller har det vært en offentlig idedugnad? Hvor og hvordan er i tilfelle den blitt kunngjort? Det ligger ingen dokumenter ute på kommunens hjemmeside, så vi har som alminnelige borgere ingen enkel mulighet til innsyn i sakspremissene. Når Sorthe sier at "det mangler nok noen dokumenter som burde vært med", tyder det på at heller ikke politikerne har hatt tilstrekkelig grunnlag for vedtaket. (Hvilket i tilfelle er brudd på Forvaltningsloven.)

Årsaken til hastverket er ønsket om å rekke det hele innen 8.mars. Men det hjelper lite å rekke tidsfristen hvis vedtaket er dårlig. Skikkelig saksforbere-

delse er viktigere enn slike tidsfrister. Og vil man absolutt ha en tidsfrist, er 11. juni like nærliggende: Det var jo da kvinners stemmerett ble vedtatt. Eller en annen av Camilla-markeringene i løpet av året. Da har man muligheten til å rekke både en egnet tidsfrist og en god behandling av saken.

Leif-Aage Tønnessen, Lillesand

Om hastverk og mulig lastverk i et jubileumsår

Camilla Collett var en verdensborger som deltok i samfunnsdebatten i en tid da kvinnesfæren som regel var begrenset til hjemmet. Engasjementet begrenset seg ikke til kvinnespørsmål, men også i disse hadde hun nok et annet perspektiv enn dagens samfunnspåvirkere.

Hun hadde sannsynligvis imøtegått vår tids til dels snevre likestillingsideal med samme lidenskap som hun debatterte mot sin egen tids oppfatning om kvinnens naturlige begrensning.

Colletts åndskamp dreiet seg om å oppnå respekt for kvinnens personlige integritet; også når det gjaldt utradisjonelle valg. Denne tidvise ensomme kampen har gjort henne til et forbilde for ettertiden.

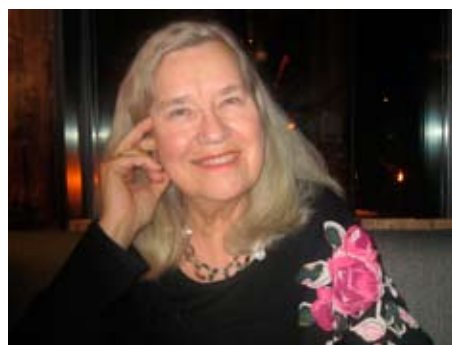
Hun fortjener all heder og ære som hun blir tilbudt, også sin egen park i fødebyen Kristiansand. Spørsmålet er imidlertid ikke om Camilla Collett fortjener å få navnet sitt knyttet til plassen ved Kilden, men om den plassen er passende for henne.

Hvis hun selv kunne peke ut hedersplass, ville hun ha valgt et vakkert grøn-

tområde omkranset av skyggefulle trær. Både hun og brødrene, Henrik og Oscar, sørget dypt når modernitetens krav ødela naturmiljøenes skjønnhet. Hun fortjener, som dem, å tilknyttes et vakkert parkområde med sitt navn – ikke å assosieres med det relativt ødslige området rundt Kilden. Camilla Colletts navn har heller aldri vært forbundet med teatervirksomhet; uten som tilskuer.

Det storslagne multikulturelle byggverket Kilden, som plassen utenfor tilhører, er derimot knyttet til Gabriel Scotts roman med samme navn. Scott var en betydelig forfatter, som ville funnet det fornærmende provinsielt å få sin historiske betydning redusert til områder rundt Arendal. Romanfiguren Markus er en universell skikkelse, uansett geografisk tilhørighet for sørlendinger. Slik sett er Markusplassen slett ingen dum ide som navnevalg.

Hastverk kan være lastverk. I år er det to hundre år siden Camilla Colletts fødsel; i tillegg til hundre års jubileum for kvinners stemmerett. Det er viktig å gi Camilla Collett all heder hun fortjener

i år, men plassen ved Kilden er ikke relatert til disse markeringene; hvis vi makter å skue lenger enn ut jubileumsåret 2013

Å tenke seg litt om før man fatter endelig vedtak anses sjelden som negativt. Ikke en gang i et jubileumsår.

*Mette Aanensen
Kristiansand*

Hvorfor ikke være inne, når Camilla skal være ute ?

Tro det eller ei: Gabriel Scott er født på det som senere er blitt til kvinnedagen, 8.mars. Kan vi ikke like godt gi Scott en fødselsdagsgave den dagen ? Hvorfor ikke ta med oss gode Markus og gi ham en plass i solen den dagen Kongen kommer! Markusplassen er et godt humre-navn, Anne Berit Lunde Holme, og Scott er jo en nydelig humre-humor-forfatter (se Fædrelandsvennens kultursider mandag 11.februar)!

Jeg tror Markus ville likt seg i foajeen der man kan oppleve kultur aldeles gratis, og faktisk mener jeg Kongen ville likt å sitte ved siden av ham. Det har han sagt noe om før. Og når Markus først er i selve boken Kilden, må han kunne få lov å være inne på Kilden også (ref.Harald Sødal).

Adine Michalsen Kristiansand

Litt snodig

Tidligere ledere av Gabriel Scott Selskabet, Kirsten og Thor Einar Hanisch, skrev brev til bystyrets medlemmer med anmodning om å trosse kulturstyrets vedtak og heller gå for den sørlandske dikteren. De tar nederlaget i bystyret med fatning.

Du vet, vi kom litt sent på banen. Vi startet 200-meteren 50 meter bak Collett, så vi hadde en vei å gå. Vi har fått bra fokus på Scott, og er fornøyde med det. Så er det jo flott at Kilden har fått navnet etter hans store roman, sier Hanisch-ene, som synes det er rart at bystyret velger Camilla Collett når man samtidig konstaterer at statuen av henne i

Tresse ikke skal flyttes til Kilden. Hun er Tresses kvinne, og det er jo litt snodig at hun skal stå en kilometer fra sin egen plass. Men vi er i et Collett-år, og hun var ikke en dårlig kandidat. Vi mente bare at Scott var bedre, sier de.

Hanisch-ene lover å være raskere ute neste gang man trenger et kulturelt navneforslag i Kristiansand.

Det er ikke stemmerettsjubileum eller Colletts fødselsdagsfeiring hvert år. Den som er her hele tiden, det er Gabriel Scott.

Etter Jan Frantzen, Fvn., 14.2.2013

Kultur

Kristiansand Bystyre

Det var kvelden for de gamle og kanskje gode, både politikere og saker.

Camilla - Gabriel 1 - 0

Det var Posebyen og Kristiansands hjerte og kulturhistorie og gamle diktere og Sørlandets sjel og hele landsdelens byggere. Flere politikere stod frem på talerstolen i bystyret i går med svulmende hjerte og patos i stemmen. Bevaring og vitalisering av kvartal 5. Gabriel Scotts plass eller Camilla Colletts plass. Det var det gamle Kristiansand som svingte kården og kjempet for den gamle kulturen, det var de gamle verdier, landsdelens sjel, det gamle Sørland.

Det ble mer enn en enkel navnestrid om plassen ved Kilden. Som debattsidene i Fædrelandsvennen i de siste ukene også har vist. Navngivingen av plassen foran Kilden, foran byens nye høyborg, ble plutselig til en kamp om å definere vår kultur, historien vår, både den som har vært og den som skal komme. Hva symboliserer oss best? Hvilket navn forteller mest om hvem vi er, hva vi kommer fra og

hvor vi skal? Og så er det jo sånn, egentlig, denne saken er liten. Den er konkret. Den består av det eller det. Det er lett å mene, lett å øse seg opp. Verre er det med den store kulturstrategien for Kristiansand kommune. Den som skal gjelde fra 2012 til 2023. Intet mindre.

Vi kan fort ende der igjen, i den sfæren hvor pensjonistpartiets Helge Refsnes er. Han foreslo nemlig - muligens som en særdeles vellykket spøk vi bet rett på - at plassen foran Kilden også kunne døpes "erkeengelen Gabriels plass".

Fra kulturredaktør Karen Kristine Blågestads KOMMENTAR
Fædrelandsvennen 14.2.2013

Vet du at

- Aust-Agder Fylkeskommune har bevilget 100.000 kroner til forestillingen Jernbyrden på Åmland i Lillesand
- Sven Kåre Larsen gleder seg over Gabriel Scotts mange visdomsord, for eksempel
- "Tilværelsen har lyset som mål", "Nøysomhet er lykkens vugge", "Godhet nærer, ondskap tærer"
- Padleren og naturmennesket Lars Verket er ihuga Scott-venn
- Et nytt boligområde i Høvåg har fått navnet "Gabriel Scotts Kilde"
- Gabriel Scott har bodd flere steder, også i Brekkestø, og det må ha vært i tidsrommet 1898 til 1916
- Når Ole Geir Feste framstiller de forskjellige Scott-figurer, kan det neppe gjøres bedre
- Også Bjarne Bjorvatns Pider Ro under Scott-dagene var glimrende
- Tidligere kulturdirektør i Kristiansand, Edvard Brøvig, uttalte til Fvn at forslaget om Gabriel Scotts Plass ved Kilden var glimrende
- I huset på Kvanneid der Johannes Snemyr drev pensjonat, og hvor Gabriel Scott så ofte bodde, der bor der fremdeles en Snemyr. Han heter Børre Snemyr og er sønnesønn av Johannes.

Scott vant: Navnet ble Kilden! Men plassen ble Colletts! Hva blir det neste: Markus' Plass inne i Kilden?

Treskopostens redaktører hadde den blandede fornøyelse å være tilhørere til debatten i bystyret i Kristiansand om nok en het navnesak knyttet til Kilden. Utgangspunktet var at Wergelandselskapet hadde søkt om at plassen i nordenden av teater- og konserthuset Kilden måtte få navnet "Camilla Colletts Plass". En egen navnekomite med to representanter fra kulturstyret og en representant fra byutviklingsstyret samt et samlet kulturstyre tilrådte enstemmig bystyret å innvilge søknaden. Normalt ville saken i lys av dette være avgjort uten realitetsbehandling i et samlet bystyre.

Slik ble det så visst ikke denne gangen. Seks kandidater til navnet kom på banen, om enn bare to, Collett og Scott, forskriftmessig ble fremmet. En varm og svært interessant kulturdebatt med verdifullt fokus på flere navn, utspant seg. Våre to eminente sørlandsdiktere Gabriel Scott og Vilhelm Krag ble begge lansert med fynd og klem fra sine selskaper. Mange mente også at det var på høy tid at Kirsten Flagstad eller Jens Bjørneboe fikk sine plasser. En spontan, nettbasert, avstemming ble avholdt på Fædrelandsvennens nettside. 3500 stemte. Camilla Collett kom best ut med 33% av stemmene, Gabriel Scott som en god nummer to med 24%. Voterings-temaet i bystyret ble for eller mot Camilla Collett, og 41 stemte for og 12 mot.

Det var slett ikke oppsiktsvekkende at Camilla fikk flertall. Hun var lenge det eneste forslaget. Det var fremmet av Kildens direktør Bentein Baardson og Elin Gerrard fra Wergelandselskapet.

Og det i Collett-året 2013, 200 år etter hennes fødsel og 100 år etter at stemmerett for kvinner ble innført i Norge. Forslaget på Gabriel Scott kom også til i tolvte time, da mange, for ikke å si alle, politiske føringer var lagt.

Likevel vil vi hevde at kappestriden mellom Camilla og Gabriel avdekket en overveldende interesse også for Scott. Spesielt er det å merke seg at Harald Sødal, KrF, som var sentral så vel i kulturstyret som navnekomiteen, åpnet for at Scotts Markus hører hjemme inne i Kilden. "Markusplassen" hadde allerede vært lansert, eller hvorfor ikke "Markus Plass"? Byutviklingsstyrets, gjennom mange år profilerte leder, Hans Otto Lund, Høyre, poengterte at det kommer flere plasser i byen som det kan bli aktuelt å gi navn til. Venstres Dag Vige var den som med størst kraft målbar Gabriel Scotts kandidatur, ved å oppfordre bystyret til å gi plassen et navn som har 100 års perspektiv over seg. Også Odd Salvesen fra Pensjonistpartiet talte varmt for Scott. Ordfører Arvid Grundekjøn, som dessverre hadde forfall, ønsket i en e-post til oss forslaget på Gabriel Scott velkomment og skrev at Kilden er en fantastisk roman. Agderposten gikk på lederplass inn for Scott mens Fædrelandsvennen endte opp med å ta standpunkt for Camilla nå i Collett-året. Avisen skal likevel ha kreditt for å understreke at Scott har vi alltid blant oss, og at hans mest kjente roman har gitt navn til Kilden selv. Mange verdifulle innlegg til fordel for Scott kom på trykk, som kronikker og leserbrev til redaksjonene i Sørlandets to ledende aviser. Dessuten har vi opplevd at folk vi

har møtt i ettertid alle sier de ville valgt "Gabriel Scotts Plass".

Alt i alt synes vi at debatten og den kraftfulle fokuseringen på dikterne den gjaldt, er så verdifull at vi vier en stor del av Treskoposten til denne saken.

Gabriel Scott Selskabets leder, redaktør Stein Gauslaa, støttet godt opp om vår lansering av Gabriel Scotts Plass ved Kilden ved å gi oss denne viktige oppbakkingen:

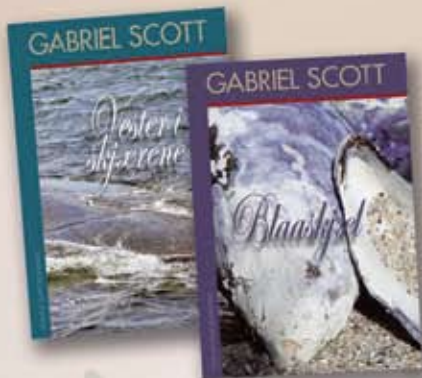
På vegne av Gabriel Scott Selskabet vil jeg gjerne støtte Kirsten og Thor Einar Hanischs initiativ. Scott vokste som kjent opp i Høvåg, gikk på skole i Kristiansand, gikk i lære i Arendal og bodde på Tromøy fra 1915 til sin død i 1958. Flere av hans litterære verk henter også sin handling fra og beskriver landskap lenger vest i Vest-Agder. Han er nær knyttet til hele Sørlandet, og har i sine romaner aktualisert problemstillinger som er evig gyldige. At teater- og konserthuset Kilden dessuten har sitt navn etter Scotts mest kjente roman, burde tilsa at Gabriel Scotts navn også knyttes til plassen ved Kilden som Kristiansand kommune skal utvikle til park. Vi vil i så fall komme tilbake til ideen om et samarbeid for å reise en Scott-bauta her.

For egen del vil vi tilføye at om det nå skulle gå slik som vi for vår del håper, at Gabriel Scotts Markus får sin plass inne i Kilden, må dikteren selv kunne bli markert der inne på en egnet måte. Den ideen henstiller vi til Selskabets styre å følge opp.

Kirsten og Thor Einar Hanisch

Etterskrift:

Etter atv dette ble skrevet har gruppeleder i Kristiansand Symfoniorkester kontrabassisten Kåre Dalane, som også er organist i St. Ansgar Kirke, lansert ideen Gabriel Scotts Promenade for plassen foran Kilden langs sjøsiden

Nytt fra Forlaget GSS

Gabriel SCOTT

– mer enn du tror,
og stadig aktuell

Bli medlem av
Gabriel Scott Selskabet
og få bøkene til medlemspris

Prisliste for bøker fra Gabriel Scott Selskabets forlag

Gjelder fra 01.01.2013.

Titler	Pris	Medl. pris
Agdesiden, Sørlandet slik Gabriel Scott så det	295,-	200,-
Alkejegeren	250,-	175,-
Barkefletteren	250,-	175,-
Blaaskjæl	250,-	175,-
Det gyldne evangelium	300,-	210,-
The golden gospel	utsolgt	
Det spøker	200,-	140,-
Fergemannen	250,-	175,-
Helgenen	290,-	200,-
Hollender-Jonas, I og II (i ett bind)	200,-	140,-
Jagtjournalen	200,-	140,-
Jernbyrden, I og II (i ett bind)	350,-	245,-
Markus the Fisherman	200,-	140,-
Pider Ro's historier	250,-	175,-
Skipper Terkelsens levnedsløp	250,-	175,-
Sølvfaks	200,-	140,-
Stien	250,-	175,-
Tripp-Trapp-Tresko	200,-	140,-
Vester i skjærene	250,-	175,-
T-skjorte	170,-	lik pris for alle

Bøkene kan bestilles/kjøpes til medlemspris hos:
Forlagsansvarlig Peer Rødal Haugen,
mobil 992 61422, post@peers.no

Ansvarlig for kommisjon til bokhandlere:
Eva Kristiansen
mobil 99502525, eva@aktivinvest.no

Ingjerd Modal, mobil 415 24671,
Ingjerd.modal@hotmail.com

Anders Bjørnholmen, mobil 986 67724,
signeanders@gmail.com

Bøkene kan også kjøpes under Scott-dagene og andre arrangementer. Ellers kan disse og andre Scott-bøker kjøpes til ordinær pris hos de fleste bokhandlere på Sørlandet.

Bli medlem og få 30% rabatt på våre bøker samt fritt abonnement på Treskoposten. Medlemskap kr. 200 pr. år. Medlemskap kan også tegnes ved arrangementene. For omtale av Scott-arrangementer: se Treskoposten, www.gabrielscottselskabet.no og www.gabrielscott.no

Nytt om Gabriel Scott fra de indre bygder.

Randesund Historielag og Randesund Bygdekvinne­lag hadde fellesmøte mandag 4. februar i et fullsatt Randesund kommunehus på Frigstad. På programmet sto Paul Sveinall fra Konsmo som kåsør om Scott i de indre bygder. Han formidlet på en improvisert og festlig måte episoder om levd liv der og om kontakten mellom Gabriel Scott og hans gode venn Isak Koveland Egebø. Scott besøkte Isak på Koveland og Isak besøkte Scott i Maagereiret. Isak, som hadde en kraftfull og direkte væremåte og fortellerevne, inspirerte Scott. Isak fortalte, Scott skrev, Isak leste og kommenterte!

Da Isak senere i livet, arbeidsløs og "ute av seg selv", kom på Eg Asyl, gjorde Scott alt han kunne for å få han ut. Han dro sporenstreks til Eg, snakket med ledelsen, skrev til lensmann og ordfører, og gjorde det klart at Isak var uunnværlig for han som forteller, kommentator, venn og kritiker. Det var ikke lett, men den respekten Scott hadde som forfatter, og ved å garantere for Isak, fikk han ham ut fra Asylet. Scott skaffet veiarbeid til Isak, så han kom seg ut av depresjonen og kom tilbake til sitt gamle seg.

Egebøingene var storvokste og kraftfulle karer, som de visstnok også skal være den dag i dag. Sterkest av alle var Tomas, han kunne bøye et spett med en hånd. Paul Sveinall fortalte om en av Egebøingene at han tok en svær stein på en trillebør og la i vei mot Tveit, men tok feil av veien og endte opp i Høvåg, hvor han slo seg ned. Han ble altså til kraftkaren, men den snille og hjelpsomme Jan Vibe, som nå spilles annet hvert år av Henrik Rafaelsen i den flotte Jernbyrden - forestillingen på scenen på Åmland i Høvåg.

Paul Sveinall poengterte at naturskil­dringene hos Scott er spesielle ved at de avspeiler sinnstilstanden hos de han skriver om, en impresjonisme som Scott er en mester i. Han er tidlig på banen som sosialengasjert forfatter, som etterstreber det ekte. Derfor likte han så godt den direkte talen som var typisk for folk i Konsmo.

Ellers reagerte Scott til de grader når han sporet at folk hadde en falsk agenda. Predikanter likte han som kjent

ikke. En av de mest fargerike var en lokal predikant, navnet er kjent, men skal ikke nevnes her. En predikant som hadde ordet i sin makt, men som sa at "det var så moro med synda" at han stadig utsatte å gi ho opp, men refset selv sine tilhørere aldeles forskrekkelig for deres lastefulle liv. De eldste i menigheten syntes forståelig nok rett som det var at deres åpenhjertige predikant gikk for langt. Han ble kraftig satt på plass og fikk høre at de ikke ville tåle flere uttalelser av den typen fra talerstolen.

Til slutt endte det med avskjed, etter en siste reprimande. Da meddelte han at han tok avskjed med flaska, men først ville han "tømme den til bonns". På veien hjem holdt han på å drukne i veigrøfta, kanon full, og fikk bartene fulle av vann og hestegjødsel. Nå la han seg flat og ble frelst. Dette skjedde visstnok med god hjelp av Kristiansands - kunstneren Finn Emanuel Olsen under et påtrengt opphold på Drottningborg. Det gikk også over støvleskaftene for sambygdingene da deres predikant satte likhetstegn mellom sin "reise" i Høylandslia med apostelen Paulus' reise til Damaskus. Slikt kunne altså Scott høre kraftfullt fortalt i de indre bygder. Han reagerte når noen så ned på folk og trakk dem ned. I begynnelsen strevde Scott veldig med fortellerevnen, tilfeldigheter gjorde at han fant den. Han var i Mandal, tok diligen­sen til Konsmo, tok inn på Olsens Hotel, noe han knapt hadde råd til. Han fikk det beryktede kammeret til den piperøkende Anne Spilling, som i likhet med Isak Koveland Egebø fortalte de saftigste historier. Noen av dem gjaldt visstnok også storfanten Ambrosius Fant, som gav opphav til Sebal­dus Sjel i Fant. En het Fredrik Høyland og ble til Fendrik i samme roman. Han var en av de mest fargerike, en som hadde ordet i sin makt. Ved å inspirere folk som Fredrik til å fortelle utviklet Scott sin enestående fortellerevne.

På vei til Konsmo fikk Scott også en helt spesiell fugleopplevelse da hundrevis leikende av orrfugl holdt et øredøvende leven. Han var jo en mesterskytter, skjøt en gang over 200 alker. Scott ble også tilbudt å stille på skytterlandslaget, men avslo. Sansen

for fugler beholdt han imidlertid hele livet, og de gjør seg sterkt gjeldende i hans litteratur.

Et typisk eksempel er romanen Alke­jegeren, som har sin handling i området Flekkerøya - Randøya og som er vel verd å lese også i våre dager, ikke minst på grunn av sin vektlegging av utforskning av menneskesinnet og på behovet for naturvern. I motsetning til mye av dagens litteratur som er preget av "action and love" forteller Scott rolig og med stor innlevelse. Hans evne til å inspirere andre til å fortelle, for eksempel menneskene i Konsmo og Kvås, var enestående. Scott gav stoffet sin egen genuine utforming.

K & TE

Da Hermann Smitt Ingebretsen skaffet Gabriel Scott æreslønn

Av Jørgen Smitt-Ingebretsen

I 1951 var der kommet noen forslag til Stortinget på hvem som burde tildeles æreslønn (kunstnerlønn). Bestefar mente at også Gabriel Scott burde være blant dem som hadde gjort seg fortjent. Komitéflertallet var i mot, men det ble holdt et innlegg som medførte at Gabriel Scott var den som fikk flest stemmer av alle. Bestefars venner omtalte dette innlegget som en hyllest til diktingen i det godes tjeneste og ved det et håndslag til det alminnelige menneske og dets verdifulle kilder. Dette er regnet som et innlegg hvor taleren virkelig ga av seg selv og sitt eget verdigrunnlag.

Kanskje vi i dette innlegget finner noe av det som lå bestefar nærmest og muligens var den siden vi aldri fikk se i fullt monn. Han var nok noe misunnelig på Gabriel Scott som hadde viet sitt liv til diktingen. Etter alt hva jeg har lest og hørt mener jeg at dette er et av de innlegg som burde vært obligatorisk lesning innenfor livssyns-undervisning.

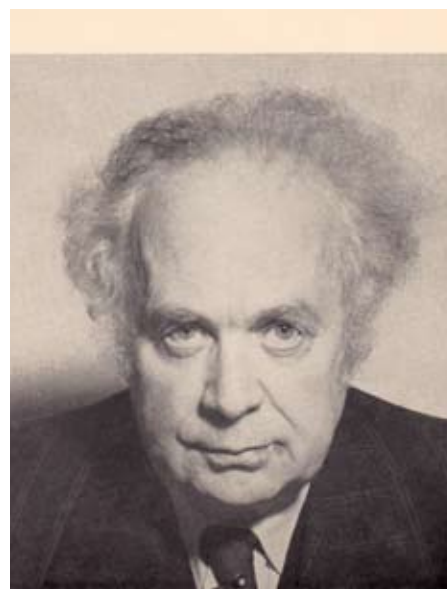
Diktning i det godes tjeneste. 2 juli 1951. "Den andre kandidat som jeg vil anbefale til en æreslønn er Gabriel Scott. Jeg tror at der ved siden av Falkberget kanskje ikke i dag er noen blant våre forfattere som vi den grad skylder æreslønn som Gabriel Scott. Han har i hele sin produksjon vært en livsbekrefter, en livsbejaer. Han har i sin lyriske begavede prosa tegnet de skjønneste bilder av norsk landskap, først og fremst av Sørlandet og havet. Han har også tegnet det skjønneste og mest dikteriske bilde av det som jeg vil få lov til å kalle for hjertets landskap. Han er en dypt religiøs natur på sin måte. Han kan ikke fordra prester. Han er ikke noen venn av kirken. Men hans dype religiøse natur fått uttrykk på den vakreste måten i hans dikting. Han har i en bok som "Kilden", eller brevet om "Fiskeren Markus" skapt en dikting som etter min mening – og vi får jo hver gjøre oss opp et skjønn så godt vi kan – er en av de skjønneste bøker i norsk litteratur, den stilleste bok i vår litteratur. Han har gitt avkall på alt som heter spenning, på hele det stimulerende handlingsforløp, for å kunne skildre et ensomt og

ydmygt sinn, for å kunne gi et bilde av hva det betyr at et menneske lever i stillhet med de verdier Vår Herre har gitt oss. Ingen som har lest om fiskeren Markus, tror jeg noensinne vil komme til å glemme ham, vil kunne glemme det mektige inntrykk det har gjort å se dette enfoldige menneske, hvorledes det vokser, hvorledes man føler at her er et lys fra evigheten over den enkle fisker der ute i skjærene som går og samler på det som er godt i livet, som kan lytte til sitt eget hjerte og høre lykkes kilder risle i sitt eget sinn.

Slik som Gabriel Scott har skildret fiskeren Markus, slik har han fra bok til bok stilt den vakreste dikting i det godes tjeneste. Han har en gang i en halvt selvbiografisk roman latt en dikter uttale seg om hva der kreves av diktingen, og han gir det svar at det skal stå varme av den. Det synes jeg ikke er noe dårlig svar. Det er ikke noe uttømmende forklaring, men jeg tror at den dikting som folk leser, og som de føler det står varme av, betyr noe vesentlig for dem som leser den. I all Scotts dikting møter man denne trangten til å finne frem til godhet, lett kjærlighet, til toleranse, til alt det som kan gjøre det lett og godt å leve mellom menneskene, ikke som formaninger, men i en levende selvstendig dikting som virker som forkynnelse i det godes tjeneste.

Man kan legge mange mål på diktingen. Men jeg ser det slik at når jeg her skal ta et standpunkt og velge en dikter, velge en kunstner som jeg synes fortjener en æreslønn, er det naturlig for meg først og fremst å tenke på Gabriel Scott. Han har den dikteriske kvalitet som er nødvendig for å kunne komme i betraktning, og han har stillet hele sin dikting i kjærlighetens og det godes tjeneste. Det tror jeg et folk skal gi en dikter takk for.

Men det er noe annet som også bør kunne være en vei til æreslønn, og det er at en mann i all stillhet uten å søke noen ære for seg, interesserer seg for det ganske alminnelige menneske, interesserer seg for å finne frem til det han synes er de verdifulle kilder i men-

Hermann i Stortinget

neskesinnet. Noen finner fortrengete kompleksitet og mange uhyggelige og forferdelige ting, og det så godt være at de har rett i mange tilfelle. Men derfor har ikke den mindre rett som i all stillhet levet blant alminnelige jevne mennesker og finner at det verdifulleste i dem og det som han vil bringe videre til andre menneskers kunnskap, det er ikke at de plages av sin synd og av alle sine kompleksitet, men det er at de har funnet frem til at det å kunne tilgi, det å kunne forstå et annet menneske, det å vise følsomhet og hjelpsomhet i all enkelhet i små forhold mellom mennesker, det er det beste, det er det som skaper rikdom, og det er om det Scott har diktet. Han har på sin måte vært en samfunnsreformator, selv om han ikke har vært noen opprører.

Han har interessert seg veldig for hvorledes de foreldreløse ble behandlet her i landet. Han har skrevet en roman om det. Han har forsøkt å vise at vi har et ansvar overfor disse og de hjelpeløse. Overfor de enkle mennesker, som i sin enfoldighet ikke kan hevde seg selv, har vi et ansvar, og han har vist at selv blant de enfoldige, som av den intellektuelle verden betraktes som fullstendig overflødig vesener, selv blant dem er der levende menneskelige verdier, som man kan lære av og vokse på og bli større mennesker av. Det hører med til kjernen i Scotts dikting. Det er for denne kjerne jeg vil at han skal ha en æreslønn."

Hermann på rotur utenfor sitt hus Makrellviga i Ulvøysund

Med denne talen snudde han stemningen i et helt Storting. Det betød samtidig at den adskillig mer radikale Sandmose måtte vente to år på sin æreslønn.

Jeg blir her nødt til å ta med noen ord fra Trond Gabrielsen sin bok om menn og meninger. Dette fordi jeg synes disse linjene sier det som jeg selv ikke er i stand til å si:

"I denne talen åpenbarer ikke bare Smitt Ingebretsen egen dikterdrøm seg, men også det dikterprogram han selv gikk svanger med. Dette program, kjærligheten til det enkelte mennesket, hyllesten til det enkle mennesket, ærefrykten for menneskets stille forbindelser med det evige, for menneskets indre verdier, ble det hans oppgave å omsette i politikk. Smitt Ingebretsen ble pålagt en tyngre oppgave enn selv den som dikteren har, han ble pålagt

å leve sin diktning. Midt i en verden av kamp og strid, midt i en endeløshet av motgang og vanskeligheter, omgitt av mennesker som for ham mang en gang må ha fortonet seg som – og som sikkert også mer enn en gang var – en samling håpløst urimelige og usikkelige barn, holdt han fast ved sitt program, ukuelig holdt han godviljens storhet i live, vaklende av utmattelse, på det ene benet han hadde igjen, holdt han stand mot alle fristelser til å gi opp troen på det gode, gi opp troen på menneskenes godvilje og gjensidig toleranse kan gjøre jorden til et sted hvor det er godt å leve. Diktervisjonen i ham hjalp ham til og med gjennom flere tragedier med all kraft intakt, kraften til med et smil å mane menneskene til besinnelse, kraften til stadig å forkynne det budskap som var hans kall å bringe frem."

BOKOMTALER

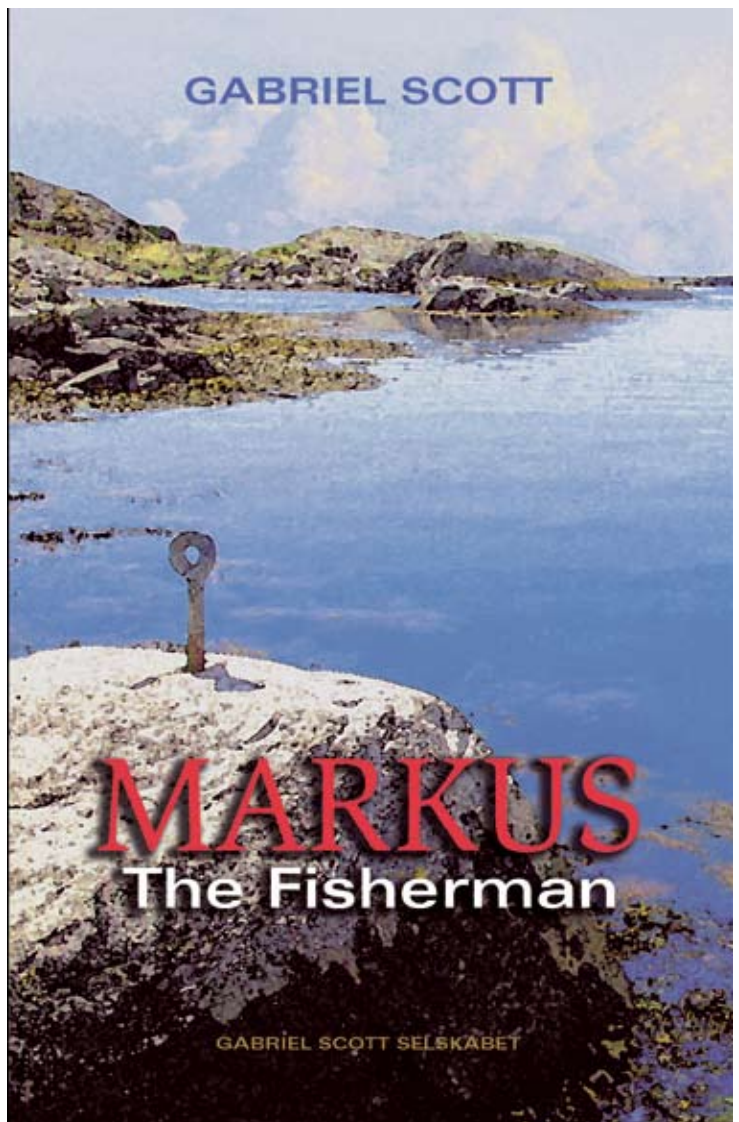
Kilden eller Brevet om Fiskeren Markus
oversatt til engelsk.

Markus The Fisherman

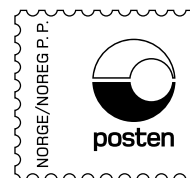
Boken Kilden handler om fiskeren Markus som holder til i Brekkestø på Justøya utenfor Lillesand. Det er ingen "normal" handling i denne boken. Mesteparten handler om Markus' mange refleksjoner, undringer og fisketurer. Han befinner seg på nederste trinn i samfunnet. Han har ikke engang et ordentlig hus å bo i, bare et gammelt bryggerhus som han har satt bislag på og kjøpt for 90 kroner. For Markus er det mer verd enn et slott. Han greier livets opphold fra dag til dag ved å fiske. Han blir sett ned på, foraktet, latterliggjort og til dels mobbet. Markus er ingen filosof eller intellektuell person. Men han er uten tvil et veldig lykkelig menneske, og det er i forbindelse med naturen at Markus ser det gode liv. Naturen er et uttrykk for det guddommelige.

Markus' lodd i livet er å være seg selv og ikke noe mer – eller mindre – enn det. Han skal ikke gjøre karriere, ikke bli til noe, ikke konkurrere med noen. Etter hvert som årene og alle fisketurene går, blir Markus omsider gammel. På dødsleiet ser han i et glimt hva som egentlig var meningen med menneskets liv. Det gode liv skulle ha vært et brorskapsmåltid. Livets mening er gleden, takknemligheten og håpet. Før Markus går bort, tilgir han alle som har såret ham og tråkket på ham.

Døden blir god fordi den fører Markus over i en ny tilværelse. Inn i døden merker Markus takknemligheten: Gud har ikke glemt han. Døden er ikke mørke og angst, ikke tomhet, ikke fiende. Den er selve oppfyllelsen av livet, det som all skapning lengter mot.

Retur:
GSS v/ Arnhild Egeland
Sømsveien 140
4638 Kristiansand S

A PRIORITERT
PRIORITAIRE

“Gabriel Scott - stadig i vinden”

KILDEN KOM TIL KILDEN

Kilden Teater- og Konserthus satte opp Gabriel Scotts ”Kilden” eller ”Brevet om fiskeren Markus” gjennom store deler av oktober 2012 med Jørn-Bjørn Fuller-Gee som Gabriel Scott og Giert Werring som fiskeren Markus. Dramatiseringen var ved Gøsta Kjellin, regien ved Aksel-Otto Bull, og Lisbeth Narud hadde ansvar for scenografi og figurer. Bortimot tre tusen tilskuere opplevde en forestilling som var Kildens første møte med Gabriel Scott. Det blir ikke det siste, for av Scotts seksti verker er det nok å ta av. Før dette hadde Stein Gauslaa invitert med seg Fuller-Gee til Maagereiret for at han skulle komme i gedigen Scott-stemning.

Arnfinn Løyning: Fiskeren Markus

Jeg har jevnlig møter med fiskeren Markus hos Scott. Når jeg skal slappe av og kjenne på gleden over livet, finner jeg frem KILDEN og lever meg inn i det bekymringsløse livet til denne flotte romanfiguren. Han er midt i livet, og kjenner at han lever i sammenheng med menneskene, naturen, og med Gud. Og han finner seg selv midt i sammenhengene. Jeg har nok en litt travlere hverdag enn ham, men kjenner meg igjen i funderingene og bekymringsløsheten han lever i. Jeg koser meg over å være med i den nærheten til livet som han representerer. Han snakker mye om Vår Herre og lever i en trygg ro i forhold til mennesker og natur. Jeg er fascinert av personskildringene og nærheten til de små tingene i hverdagen, jeg er på samme måte avhengig av de nære relasjonene – til gode naboer for eksempel. Fra MITT KULTURLIV Lars O. Flydal, Fædrelandsvennen 11.september 2012

Botnen og Scott

“Hvem skrev Kilden eller Brevet om fiskeren Markus?”

Det var Bjarte Botnen som stilte dette i og for seg betimelige spørsmål i sin spørrebank for en uke siden. Saken ville gått upåaktet hen om ikke oppgaven var plassert under rubrikken ”Vest-Agder”, og det er ingen ringere enn Torunn Tørrå, mangeårig styremedlem i Gabriel Scott Selskabet, som har tatt kontakt med oss for å sette Botnen på plass. Den kjente forfatter er nemlig ikke vest-egd, men vokste opp i Høvåg og slo seg senere ned på Tromøy. Begge steder ligger som kjent godt innenfor grensene for Aust-Agder fylke.

Riktignok gikk han noen år på Katedralskolen i Kristiansand, men å plassere ham i Vest-Agder, slik det fremkommer av svaret i Spørrebanken sist lørdag, blir helt feil. En rettelse er definitivt påkrevet! heter det i brevet fra Torunn Tørrå, som for ordens skyld legger til at hun har sett Gabriel Scott i levende live – innerst i Pollen i Arendal.

Botnen, er du nådd?

Fra Hugin og Munin, Vårt Lands ravner, 18.2.2013

JERNBYRDEN

”Jernbyrden” er Lillesand kommunes eget spill, basert på Gabriel Scotts gjennombruddsroman med samme navn. Både ved urpremieren i 2009 og ved gjenopptagelsen i 2011 var alle forestillinger utsolgt. Forestillingen var en stor suksess og fikk strålende tilbakemeldinger fra så vel presse som publikum, lyder det i kulturplanen ført i pennen av kultursjef Elisabeth Dahl. Jernbyrden eies og drives av Lillesand kommune og ble de to første gangene satt opp i samarbeid med Agder Teater.

På og bak scenen finner man amatører og profesjonelle i godt samspill, og alle involverte har tilknytning til Sørlandet. Allerede ved annen gangs oppsetning har ”Jernbyrden” markert seg som et kulturelt fyrtårn i regionen, noe som også var en del av målsettingen.

Lillesand kommune setter opp spillet annet hvert år på Åmland og har som målsetting å markere ”Jernbyrden” som litterært verk med stor betydning for Sørlandets historie, aktualisere sørlandsforfatteren Gabriel Scott og gjennom dette skape et kulturelt fyrtårn med verdi for så vel Høvåg og Lillesand som sørlandsregionen for øvrig.

Anders Bjørnholmen